

Donner

Minister **Donner**: Dat is mede aan de orde geweest in dat gesprek, maar dat is meer de verantwoordelijkheid van de minister voor WWI. Zij is bereid om te kijken naar wat het Rijk op dat punt nog kan doen, onder andere door woningen die vrijkomen in de COA-sfeer.

De heer **Duyvendak** (GroenLinks): Voorzitter. De minister had aangegeven voor 1 maart 2007 het kabinetsstandpunt over het vrije verkeer van werknemers naar de Kamer te sturen. Wanneer kan de Kamer dat standpunt verwachten?

Minister **Donner**: De vorige staatssecretaris heeft aangegeven dat naar zijn mening per 1 maart de grenzen open konden. De Kamer heeft mij vervolgens gevraagd om een notitie te schrijven over de ketenaansprakelijkheid. Helaas is die datum verlopen, maar de notitie komt naar de Kamer. Het lijkt mij ongepast om de Kamer tijdens het vragenuur over deze wezenlijke beslissing te berichten omdat daarover dan verder niet gesproken kan worden. Derhalve lijkt het mij gepaster om het in genoemd kader te doen.

De heer **Duyvendak** (GroenLinks): De minister kan toch wel aangeven wanneer hij dat document naar de Kamer stuurt?

Minister **Donner**: De notitie komt zo spoedig mogelijk naar de Kamer.

De **voorzitter**: Minister, dat antwoord kunnen wij hier niet accepteren. Het is de bedoeling dat u nu aangeeft wanneer de Kamer die notitie tegemoet kan zien.

Minister **Donner**: Zoals gezegd, zo spoedig mogelijk nadat de notitie naar mijn tevredenheid is opgesteld.

De **voorzitter**: Als u 1 maart niet haalt doordat u enige tijd meer nodig hebt, moet u ons de volgende week laten weten wanneer wij de notitie wel krijgen.

Minister **Donner**: Ik zal 1 maart niet halen.

De **voorzitter**: Kunnen wij volgende week een brief tegemoet zien waarin u aangeeft wanneer de notitie beschikbaar is?

Minister **Donner**: Ik zal mijn best doen de brief de komende week naar de Kamer te sturen. Anders zal ik u tijdig inlichten wanneer de Kamer de brief kan verwachten.

Vragen van het lid Neppéus aan de minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer over roetfilters die niet goed zouden zijn voor het milieu en mogelijk ook schadelijk zouden zijn voor de volksgezondheid.

Mevrouw **Neppéus** (VVD): Voorzitter. Het roetfilter van auto's met een dieselmotor is tot nu toe door Nederland zeer geprezen als middel om de uitstoot van fijn stof terug te dringen. In NRC Handelsblad van afgelopen zaterdag staat dat deskundigen hebben gewezen op de

mogelijke schadelijkheid van roetfilters voor het milieu en voor de volksgezondheid. Ook het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu vindt het, blijkens het bewuste krantenartikel, aannemelijk dat zulke schadelijke effecten optreden. Verder lezend, staat er dat het ministerie van VROM inmiddels opdracht heeft gegeven voor een onderzoek door TNO.

Voorzitter. Ik ben van deze berichten erg geschrokken. Wij hebben in Nederland heel veel dieselauto's, wij spreken veel over het roetfilter en de gehele kwestie raakt het milieu en de volksgezondheid. Ik wil daarom de minister van VROM een aantal vragen stellen. Ik zeg er meteen bij het te betreuren dat de minister van VWS heeft laten weten zich nog niet aangesproken te voelen. In ieder geval ben ik blij dat de minister van VROM wél aanwezig is. Mijn vragen aan haar zijn de volgende.

Bent u bekend met de discussie over de mogelijke schade van roetfilters voor het milieu en de volksgezondheid?

Wat vindt u van de uitlatingen van medewerkers van het RIVM dat een schadelijke werking van de roetfilters voor volksgezondheid en milieu aannemelijk is?

Klopt het dat er op verzoek van het ministerie van VROM onderzoek wordt gedaan of zal worden gedaan door TNO? Zo ja, wanneer zijn de uitkomsten van dat onderzoek te verwachten?

Wanneer hebt u of uw ambtsvoorganger voor het eerst gehoord van deze berichten? Welke actie is ondernomen om het publiek, maar ook om de Tweede Kamer te informeren?

Minister **Cramer**: Voorzitter. Mevrouw Neppéus vraagt allereerst waarom wij bezig zijn met roetfilters. Wij hebben geconstateerd dat de uitstoot van stikstofoxide en fijnstof van diesellootvoertuigen leidt tot problemen met de luchtkwaliteit en de gezondheid. Dat wil niet zeggen dat andere voertuigen wel voldoen aan alle eisen en geen risico's opleveren, maar specifiek voor diesel geldt dat er maatregelen te nemen zijn om de luchtkwaliteit in Nederland te verbeteren. Dat is goed voor de gezondheidstoestand van de mensen in ons land en het biedt tevens een mogelijkheid om een aantal problemen op te lossen waarmee wij te kampen hebben bij de ruimtelijke ordening, die gebonden is aan regels voor de luchtkwaliteit. Daardoor kunnen sommige bouwplannen niet gerealiseerd worden.

Dat was de aanleiding om maatregelen te nemen. Een maatregel die snel effect kan hebben, zowel om de gezondheid te verbeteren als bij de bouwlocaties, is het plaatsen van roetfilters bij dieselpersonenvoertuigen. Nu heb je te maken met een heel autopark. Bij bestaande diesellootvoertuigen kunnen alleen maar half open roetfilters worden aangebracht. Gesloten filters zijn technisch niet mogelijk. Die achteraf ingebouwde roetfilters noemen wij retrofitfilters.

Op de vraag in hoeverre de problemen hierdoor worden tegengegaan, is het antwoord: veel. Door die filters kunnen wij in ieder geval 30 tot 50% van het fijnstof opvangen. Daarmee wordt een aanzienlijke verbetering gerealiseerd voor de gezondheid en de bouwproblematiek. Als wij gesloten filters zouden kunnen plaatsen, zouden wij 90% van de problemen kunnen vermijden en dus bijna kunnen zorgen voor een oplossing daarvan, maar wij zitten met een wagenpark

Cramer

met dieselloertuigen die in gebruik zijn, waarbij dus alleen half open filters mogelijk zijn. De tweede vraag is of wij wisten dat die half open filters en zeer waarschijnlijk ook de gesloten filters een aantal problemen met zich brengen. In deze filters vindt een proces plaats waarbij de polycyclische aromatische koolwaterstoffen, de PAK's, worden omgezet en andere kankerverwekkende stoffen zouden kunnen ontstaan. Dit weten wij nog niet zeker. Vanaf het begin van de discussie over roetfilters waren wij ervan op de hoogte dat er bij die omzetting misschien weer nieuwe risico's zouden kunnen optreden; ik zeg dat heel voorzichtig.

Bij een rapportage aan de Tweede Kamer in september 2005 heeft het Natuur- en milieuplanbureau ook gemeld dat er onzekerheden en mogelijke risico's zijn bij roetfilters, maar dat deze niet opwegen tegen de voordelen die ik aan het begin heb genoemd. Het kwam tot de conclusie dat dit toch een no-regretmaatregel is. Naar aanleiding van de beoordeling van FES-aanvragen in december 2006 is, zoals ik al gezegd heb, overigens besloten tot onderzoek op aanraden van het MNP, zodat wij zeker weten dat die risico's zeer beperkt of nihil zijn. Het signaal van december 2006 is onmiddellijk opgepakt door het ministerie van VROM en er is onderzoek bij TNO uitgezet. TNO heeft vervolgens geconstateerd dat zowel kleine als grote roetdeeltjes in gelijke mate worden opgevangen. Dit is dus helemaal het probleem niet. TNO heeft nog geen ernstige risico's geconstateerd, maar komt pas binnenkort met de eerste echte resultaten. Over enkele maanden wordt vervolgens een definitief oordeel geveld. Op basis daarvan zullen wij in gesprek met de Kamer bekijken of dit leidt tot aanpassing van de huidige regeling of dat wij met een gerust hart met deze roetfilterregeling door kunnen gaan.

Mevrouw **Neppéus** (VVD): De minister wijst opnieuw op het belang van de roetfilters. Dit mag uiteraard, maar mijn vragen hadden vooral ook op andere elementen betrekking. Daar ging zij later op in. Er was al enige discussie hierover; het MNP heeft over dit onderwerp geschreven. Als ik de minister goed heb begrepen, kwam er in december een duidelijker signaal, namelijk dat er extra onderzoek door TNO nodig was. Is dit signaal aan de Kamer gemeld? Ik heb begrepen dat de minister binnenkort de eerste uitkomsten verwacht. Wanneer kunnen wij deze uitkomsten verwachten? Er zijn natuurlijk ook uitlatingen gedaan door het RIVM, dat nu voor een deel verzelfstandigd is maar dat toch nog nauwe contacten met de overheid heeft. Graag zou ik ook daarop de reactie van de minister willen hebben.

Minister **Cramer**: Ik kan alleen maar zeggen dat het MNP, dat een onderdeel was van het RIVM, in de loop van het proces heeft aangegeven dat er onzekerheden waren. VROM was daarvan ook op de hoogte. Het stimuleren van onderzoek bij TNO is van belang geweest om de onzekerheid weg te nemen en daarmee zijn wij nu hard bezig. Tot nu toe kan ik zeggen dat de geluiden vanuit TNO absoluut nog niet verontrustend zijn. Ik wil de Kamer vragen om in ieder geval even te wachten totdat het vooronderzoek is afgerond. Dat is over twee weken. Vervolgens kunnen wij ongeveer twee à drie maanden wachten op het definitieve resultaat van het onderzoek. Op grond daarvan kunnen wij dan bepalen wat wij gaan doen. Dit lijkt mij de beste procedure. Vooral nog heb ik geen signalen ontvangen dat wij nu

vreselijk verontrust moeten zijn. Ik begon met het verhaal over de roetfilters, omdat wij inmiddels toch wel een heel eind met het installeren van de roetfilters zijn. De gezondheidseffecten zijn daardoor aanzienlijk teruggedrongen.

De heer **Duyvendak** (GroenLinks): De GroenLinks-fractie blijft geïnteresseerd in dat onderzoek, waarvan wij de resultaten even moeten afwachten. De minister heeft gezegd dat inmiddels een aanzienlijk aantal roetfilters is geïnstalleerd. Was het maar waar! Er rijden 1,1 miljoen dieselauto's en er zijn slechts 9000 roetfilters geïnstalleerd. Dat is dus bijna niets. Ik zou haast spreken van een debacle, gelet op de ambitie van staatssecretaris Van Geel om vooral op die manier de lucht snel schoner te krijgen. Wat gaat u doen om de lucht snel schoner te krijgen? Overweegt u, nu het met de roetfilters niet goed lukt, om die volledig te subsidiëren of – daarbij kijk ik ook naar staatssecretaris De Jager – om eindelijk de dieselaaccijns te verhogen?

Minister **Cramer**: Er is een invoeringsplan. Voor zover ik het heb begrepen – daar kom ik vanmiddag in het AO op terug – loopt dat plan op schema. Dat wil dus nog niet zeggen dat wij daarmee alles gerealiseerd hebben, maar je bent een aantal jaren verder voordat je al die auto's van een roetfilter hebt voorzien.

De heer **Madlener** (PVV): Voor de PVV zijn de volksgezondheidsaspecten uiteraard doorslaggevend. Het krantenbericht gaat over roetdeeltjes die juist ontstaan dóór die filters. Is dat voldoende in de onderzoeksvraag meegenomen? Verder sluiten wij ons aan bij de opmerking dat wij de resultaten van dat onderzoek met spoed willen ontvangen.

Minister **Cramer**: Nogmaals, door de roetfilters wordt al een zeer grote verbetering in de gezondheidseffecten gerealiseerd. De negatieve effecten van de roetfilter zijn verhoudingsgewijs geringer dan de winst die nu al wordt geboekt.

De heer **Poppe** (SP): Uit de krantenberichten en informatie die ik heb gekregen, heb ik iets anders begrepen. Het gaat om die halfopen filters. In de filter worden de grove roetdeeltjes tot nanodeeltjes verkleind die veel reactiever zijn en daarmee een veel groter gevaar voor de volksgezondheid vormen doordat ze dieper de longen ingaan. Is dat juist? Wat gaat de minister doen aan die 9000 roetfilters die met € 500 subsidie van de overheid zijn geplaatst? Wij waren er allemaal voor om het plaatsen van roetfilters te stimuleren. Gaat de minister de verwijdering van de slechte filters ook ondersteunen met subsidie?

Minister **Cramer**: TNO heeft geconstateerd dat er verhoudingsgewijs evenveel wordt opgevangen van de kleine en de grotere fijnstofdeeltjes, dus dat de filters niet alleen maar de grotere fijnstofdeeltjes opvangen. Over twee weken horen wij meer en over drie maanden krijgen wij preciezere gegevens. Dit is voornamelijk wat TNO mij heeft gemeld.

De heer **Van der Ham** (D66): Wij zien dat roetfilters die achteraf zijn geplaatst de meeste problemen geven. Het is dan ook van groot belang dat de auto's die nog aan de

Cramer

vroeger geldende voorwaarden voldoen van de weg verdwijnen en worden vervangen door auto's waarin de filters meteen al in de fabriek zijn ingebouwd. In verschillende debatten is hier het idee geopperd om vanaf bijvoorbeeld 2015 alle auto's die niet aan de nieuwe eisen voldoen niet meer op de weg toe te laten en bijvoorbeeld via de APK van de weg te halen. Wilt u er via wetgeving voor zorgen dat roetfilters niet meer achteraf behoeven te worden aangebracht en dat dit soort auto's überhaupt niet meer op de weg komt?

Minister **Cramer**: Ik zal dit serieus bespreken met mijn collega van V&W, want het luchtkwaliteitsprobleem is nijpend. Op de maatregelen die wij zullen nemen om ervoor te zorgen dat wij de luchtkwaliteit kunnen garanderen die nodig is, kom ik later terug.

De heer **Samsom** (PvdA): Ik ben blij dat de fracties van de VVD en de Partij voor de Vrijheid zich ineens zeer veel zorgen maken over de gezondheidseffecten van dieselauto's. Dat is hier wel eens anders geweest. Wij hebben de dieselretrofitfilter ook gesteund, maar die stond niet bovenaan ons lijstje. Dat had ook met financiële effectiviteit te maken. Bovenaan ons lijstje staan nog steeds de structurele oplossingen: andere accijnzen waardoor het rijden op lpg en aardgas wordt bevorderd. Bent u van plan hiervan meer werk te maken, mede in het licht van de twijfels die nu zijn ontstaan over de roetfilters?

Minister **Cramer**: Dat is onderdeel van het pakket dat collega Eurlings en ik samen gaan bespreken. Dat is van belang in het kader van zowel de luchtkwaliteit als de broeikasproblematiek en het energiebeleid.

Vragen van het lid Dezentjé Hamming aan de staatssecretaris van Financiën over het verlengen van de uiterste inzenddatum aangiften inkomstenbelasting (1 april) in verband met haperende dienstverlening van de Belastingdienst door stakingsacties en de gerezen onduidelijkheid over de aftrek aankoopkosten binnen de bijleenregeling eigen woning.

De **voorzitter**: Ik verzoek de leden, het stellen van aanvullende vragen zeer te beperken.

Mevrouw **Dezentjé Hamming** (VVD): Voorzitter. 1 april is een typisch Hollandse dag, de dag van de grapjes. Maar voor de belastingbetaler is 1 april helaas geen grapje. Vóór deze datum, aanstaande zondag, moeten bijna negen miljoen belastingbetalers aangifte inkomstenbelasting doen. Ik sta hier namens de VVD-fractie om de staatssecretaris te verzoeken, deze deadline te verschuiven naar 1 mei 2007. Ik vraag dit in het belang van miljoenen belastingbetalers die met de handen in het haar zitten, omdat zij de aangifte niet op tijd afkrijgen. Niet doordat zijzelf laks of lui zijn, maar doordat de Belastingdienst er een fiscale worsteling van heeft gemaakt. Er zijn drie redenen die pleiten voor uitstel.

In de eerste plaats adviseerde Financiën nog geen maand geleden om geen elektronische aangifte te doen in verband met automatiseringsproblemen.

In de tweede plaats is de vraag hoe de staatssecretaris denkt dat de eigenwoningbezitters die te maken hebben met de bijleenregeling aangifte kunnen doen, terwijl op dit moment onduidelijk is of alle aankoopkosten onder de overwaarde en verwervingskosten vallen. Ik heb daar vorige week schriftelijke vragen over gesteld en ik vraag mij af of de staatssecretaris die vandaag al kan beantwoorden. Als de aangifteformulieren straks gecorrigeerd moeten worden omdat er nu geen duidelijkheid is, dan is dat niet in het belang van de Belastingdienst want die kan die taak er echt niet bij hebben.

Als klap op de vuurpijl vraag ik de staatssecretaris in de derde plaats hoe hij kan denken dat negen miljoen belastingbetalers voor 1 april aangifte kunnen doen terwijl een aantal belastingkantoren heeft gestaakt. De dienstverlening van de Belastingdienst was daardoor niet goed. Er is zelfs geweigerd om informatie te verstrekken, bijvoorbeeld in relatie tot sofnummers. Is de staatssecretaris het eens met de VVD-fractie dat het, alles overziend, praktisch onmogelijk is om negen miljoen mensen voor 1 april aangifte te laten doen? Op 15 maart hadden nog maar twee miljoen mensen aangifte gedaan. Ik verzoek de staatssecretaris om coulance te betrachten en de deadline voor aangifte met een maand te verschuiven. Mensen krijgen dan de kans krijgen om voor 1 mei belastingaangifte te doen, met de garantie dat zij voor 1 juli weten of zij al dan niet geld terugkrijgen.

Staatssecretaris **De Jager**: Mevrouw de voorzitter. Ik dank mevrouw Dezentjé Hamming voor haar vragen want daarmee krijg ik de gelegenheid om kort op de zaak in te gaan. Allereerst ga ik in op de Belastingdienst. In de afgelopen tijd is voor de burger alles gewoon doorgegaan. De Belastingtelefoon was steeds bereikbaar, de internetsite was continu te raadplegen en het aangifteprogramma was gewoon beschikbaar. In dat programma zit een goede hulpfunctie waarmee informatie kan worden verschaft. De hulp bij aangifte, de zogenaamde "huba", ging gewoon door, op 45 locaties van de Belastingdienst in het hele land en op locaties van vakbonden en ouderenbonden, ook verspreid over het hele land. Donderdagochtend ben ik overigens aanwezig bij de Haagse Hogeschool om te zien hoe een en ander in zijn werk gaat.

Uit eerdere jaren blijkt dat veel aangiften worden gedaan in het laatste volle weekend voor de uiterlijke inleverdatum. Het aantal aangiften dat op dit moment reeds is binnengekomen, geeft ook geen aanleiding om te veronderstellen dat door een slechte bereikbaarheid of iets dergelijks veel minder aangiften worden gedaan. Ik zie dus eigenlijk geen aanleiding om de uiterste inleverdatum van 1 april te verschuiven. Ook voor de burger is het belangrijk om aan die datum vast te houden; het gaat om vrij massale processen en als wij de aangiften voor 1 april ontvangen, dan kunnen wij garanderen dat eventueel terug te storten geld voor 1 juli wordt overgemaakt. Als wij een week opschuiven, dan moeten wij de datum van juli ook een week verschuiven.

Ik kom graag nog even te spreken over de bijleenregeling. Mevrouw Dezentjé Hamming heeft inderdaad op 23 maart schriftelijke vragen gesteld. Ik zal die zo